

УДК 342.98 (477)

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЗА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ» (2015): ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Н. Янюк

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, 79000, Львів, Україна,
e-mail: n.yanyuk@gmail.com*

Особливу увагу приділено дотриманню дисципліни в діяльності державних службовців, аналізу основних положень про дисципліну в діяльності державних службовців і вимогам законодавства щодо їх діяльності.

Порушено актуальні теоретичні та практичні проблеми дисциплінарної відповідальності державних службовців в Україні. Розглянуто зміни, які закріплені у новому Законі України «Про державну службу» (2015 року) стосовно дисциплінарної відповідальності державних службовців, проведено критичний аналіз діючого законодавства про державну службу, визначено недоліки Закону України «Про державну службу» 1993 року.

Досліджено важливість нового розуміння змісту і структури дисциплінарної відповідальності державних службовців як інституту адміністративного права. Запропоновано розмежовувати поняття «дисциплінарне провадження» і «дисциплінарні процедури».

Зроблено висновок про те, що положення про дисциплінарну відповідальність і дисциплінарне провадження у новому Законі України «Про державну службу» загалом відповідає європейським стандартам, однак є окремі питання, що потребують додаткової регламентації.

Ключові слова: дисципліна, дисциплінарний справа, дисциплінарне стягнення, дисциплінарне провадження, процедура.

Дедалі частіше дискутують про прискорення реформування державної служби, однак цей процес відбувається доволі повільно. Приємно, що результатом певного руху у цьому напрямі стало прийняття 10 грудня 2015 року нового Закону України «Про державну службу» [1], який мав би набути чинності з 1 травня поточного року. У ньому врегульовано низку важливих питань, зокрема основи статусу державного службовця, порядок проходження державної служби, і, що досить важливо – питання дисциплінарної відповідальності і дисциплінарного провадження. Сьогодні ці питання закріплені у нормативно-правових актах, різних за юридичною силою, а це негативно позначається на практиці і часто дає змогу державним службовцям уникати такої відповідальності. Підвищення вимог щодо державних службовців і своєчасне застосування заходів дисциплінарної відповідальності передусім, сприяє запобіганню корупційним ризикам і сприяє підвищенню якості надання адміністративних послуг громадянам.

Питання дисциплінарної відповідальності неодноразово ставало предметом наукових досліджень представників адміністративного і трудового права, фахівців з державного управління. Окремі аспекти проблеми відображені у працях вітчизняних учених: В. Б. Авер'янова, О. Ф. Андрійко, Л. Р. Білої-Тіунової, Ю. П. Битяка, А. А. Горницького, С. Д. Дубенко, М. І. Іншина, Т. О. Коломонець, В. К. Колпакова, Л. М. Корнути, О. В. Кузьменко, Н. Р. Нижник, О. І. Щербака, В. І. Щербини та ін. Іноді серед науковців виникають дискусії щодо віднесення інституту дисциплінарної відповідальності державних службовців до галузі адміністративного чи трудового

права. Переважно вважають, що державна служба – це комплексний правовий інститут, утворений з норм різних галузей права [2, с. 12].

На формування такої позиції значний вплив має радянська концепція державної служби. У Законі України «Про державну службу» 1993 року [3] згадано про застосування норм Кодексу законів про працю України щодо регулювання питань проходження і припинення державної служби, навіть наголошено на їх пріоритеті, порівняно з нормами адміністративного права. Наприклад, у частині другій ст. 14 Закону України «Про державну службу» 1993 року передбачено застосування заходів відповідальності згідно із законодавством про працю. Водночас у цій же статті названо і заходи дисциплінарного впливу, як спеціальні заходи дисциплінарної відповідальності. Це спричинило додаткові дискусії щодо співвідношення понять «дисциплінарне стягнення» і «заходи дисциплінарного впливу», а також щодо послідовності їх застосування – як основного чи як додаткового заходу дисциплінарної відповідальності.

Враховуючи публічно-правовий характер державно-службових відносин, цілком обґрунтованим є закріплення положень про дисциплінарну відповідальність державних службовців в однойменному Законі 2015 року [1]. Подібні положення також містив Закон України «Про державну службу» від 17 листопада 2011 року [4], однак дата набрання ним чинності переносили декілька разів, а у травні минулого року у Верховній Раді України було зареєстровано новий проект який парламент прийняв і 31 грудня 2015 року підписав Президент України.

Мета статті – проаналізувати положення Закону України «Про державну службу» 2015 року на предмет повноти урегулювання питань дисциплінарної відповідальності державних службовців та врахування у ньому загальноєвропейських стандартів. Задля її досягнення варто з'ясувати основні теоретичні положення, зокрема: охарактеризувати дисциплінарний проступок як підставу дисциплінарної відповідальності; заходи дисциплінарних стягнень як засобів реагування з боку держави; особливості дисциплінарного провадження як юридичної процедури.

Дисципліна (лат. *disciplina* – виховання, розпорядок) встановлює певну координацію і субординацію в поведінці людей, зміцнює існуючі суспільні відносини, сприяє їх удосконаленню [5, с. 6]. Зміцнення рівня службової дисципліни на державній службі має першочергове значення для створення сприятливих умов функціонування державних органів. Однак усвідомлення цього не в усіх державних службовців однаково, що й зумовило потребу щодо встановлення певних юридичних механізмів для забезпечення службової дисципліни, серед яких – дисциплінарна відповідальність.

У юридичній літературі дисциплінарну відповідальність визначають, як «врегульовані нормами права відносини між державою, в особі її компетентних органів і посадових осіб, та державними службовцями, що виникають на підставі вчинення ними службових правопорушень і виражені в застосуванні до винних осіб заходів державного примусу, а також характеризуються засудженням правопорушника та протиправного діяння з боку держави та суспільства з метою попередження та недопущення в майбутньому інших правопорушень» [6, с. 142]. Основний акцент зроблено на примусових правових наслідках для порушника службової дисципліни.

Зокрема С. Г. Стеценко пропонує визначати дисциплінарну відповідальність державного службовця як «застосування до особи, яка здійснила порушення службової дисципліни, певних дисциплінарних стягнень» [7, с. 156]. Однак автор не згадав підстав застосування таких стягнень.

Дисциплінарна відповідальність настає за проступок, що пов'язаний з «невиконанням чи неналежним виконанням покладених на нього службових обов'язків» [8, с. 481], тобто – за дисциплінарний проступок. Як зазначає М. І. Хавронюк, дисциплінарним проступком є «винне протиправне порушення особою правил дисциплінарного порядку у сфері трудової, службової, навчальної, військової та іншої діяльності, за яке передбачене дисциплінарне стягнення» [9, с. 11]. Дослідивши природу дисциплінарного проступку, науковець дійшов висновку, що загальним об'єктом треба визначати дисципліну – становище, за якого усі суб'єкти правовідносин «влада і підпорядкування» неухильно дотримуються порядку і правил, встановлених нормами закону. Запропоноване визначення є універсальним і не обмежується лише відносинами державної служби.

При визначенні поняття саме дисциплінарного проступку державного службовця думки науковців розділились. Одні його розуміють як протиправне, суспільно небезпечне, винне діяння (дію чи бездіяльність), що завдало шкоди суспільству і державі, хоч і не суттєву, а інші – вважають, що дисциплінарний проступок – це «протиправне, винне порушення дисципліни, що не тягне кримінальної відповідальності» [10]. Таке тлумачення не дає можливості визначити структуру дисциплінарного проступку.

Учений В. І. Щербина звернув увагу на особливі ознаки дисциплінарного проступку державного службовця, і навів дефініцію останнього: «протиправне, винне діяння, яке посягає на службову дисципліну в державному органі шляхом невиконання або неналежного виконання працівником своїх обов'язків, порушення заборон або обмежень, зловживання повноваженнями, або вчинення проступку, який порочить його як державного службовця чи дискредитує орган, в якому він працює» [11, с. 14]. Автор намагався найповніше окреслити діяння, які є підставою застосування дисциплінарної відповідальності і наголосив на важливості дотримання службової дисципліни у державному органі.

Предметом посягання завжди є службовий обов'язок, причому його зміст з формального погляду однаковий для всіх державних службовців [12, с. 82], відмінність може бути в обсязі службових повноважень. Предметом дисциплінарного проступку доцільно вважати і порушення службової етики як передумови вчинення корупційних правопорушень.

Дисциплінарний проступок може бути результатом активної, так і пасивної поведінки. Його проявами не вважати невиконання або неналежне виконання державним службовцем службових обов'язків, перевищення своїх повноважень, порушення обмежень, пов'язаних з проходженням державної служби, а також учинок, який порочить його як державного службовця або дискредитує державний орган, у якому він працює. Бездіяльність з боку державного службовця може проявлятися у невчиненні певних дій, які він зобов'язаний був вчинити, наприклад, ненадання відповіді на інформаційний запит згідно з вимогами законодавства про доступ до публічної інформації.

У юридичній літературі існує думка про те, що настання негативних наслідків (шкоди) у наслідку дисциплінарного проступку державного службовця є обов'язковою ознакою його об'єктивної сторони [13, с. 54]. Хоча не всі з цим погоджуються, адже чинне законодавство не містить приписів, що прямо передбачають наявність шкоди. Проте доречно зауважити, що дисциплінарний проступок державного службовця завдає шкоди авторитету державної служби, підриває довіру населення до державного органу. Дисциплінарним проступком може бути завдана шкода громадянам, які очікують на отримання публічних послуг, зокрема про це йдеться у ст. 56 Конституції України.

Суб'єктивна сторона дисциплінарного проступку державного службовця, як і інші види правопорушень, характеризується виною, мотивом і метою його вчинення. Вина державного службовця може бути виражена у формі умислу або неосторожності (недбалості щодо виконання службових обов'язків).

У юридичній літературі обґрунтовано думку про доцільність кодифікації законодавчих актів про дисциплінарну відповідальність [14, с. 291], однак тривалий час вона не знаходила належного схвалення. Донині у національному законодавстві існує розпорошеність норм, які передбачають дисциплінарну відповідальність, зокрема у різних правових актах, статутах, положеннях тощо. Слушною щодо цього є позиція І. О. Картузової про те, що відповідно до п. 22 ст. 92 Конституції України окреслено вчинки, які можна розцінювати як дисциплінарні правопорушення, і відповідальність за них встановлюють винятково закони України. Автор додає, що застосування заходів дисциплінарної відповідальності ускладнюється ще й тим, що «в нормативних актах, за незначним виключенням, немає співвідношення між видом дисциплінарного проступку, числом випадків його скоєння, ступенем винності службовця, наслідки дисциплінарних стягнень» [15, с. 4].

Закріплення норм про дисциплінарну відповідальність державних службовців у новому Законі України «Про державну службу» (2015 року) (далі – Закон) має не лише теоретичне, але й практичне значення. У Розділі VIII нового Закону «Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державних службовців» послідовно викладено такі питання: заходи зі забезпечення службової дисципліни, порушення яких становлять підставу застосування дисциплінарної відповідальності; поняття і види дисциплінарних проступків; види дисциплінарних стягнень і порядок їх застосування, з урахуванням переліку обставин, які пом'якшують та обтяжують відповідальність державного службовця; дисциплінарне провадження, з урахуванням окремих його етапів, у тім числі заходи з формування дисциплінарної справи; зняття дисциплінарного стягнення.

Позитивно, що у ст. 65 Закону подано визначення дисциплінарного проступку як «протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення». У статті також окреслено види діянь, які є дисциплінарними проступками. Водночас, законодавець знову допускається помилки, використовуючи словосполучення «іншими нормативно-правовими актами» без їх конкретизації.

Слушним є те, що у ст. 64 Закону враховано, що підставою застосування дисциплінарної відповідальності державного службовця є також і порушення правил етичної поведінки. Це відповідає п. 13 Додатку до Рекомендації №R (2000) 6 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам Ради Європи про статус публічних службовців у Європі, в якому наголошено на важливості дотримання етичних норм публічними службовцями, хоча вони часто виходять за межі суто виконання службових обов'язків. Законодавче закріплення етичних вимог є нагадуванням про професійну та моральну відповідальність [16]. Встановлення дисциплінарної відповідальності за порушення етики поведінки державного службовця підсилює вимоги щодо державного службовця.

У новому Законі передбачені такі види дисциплінарних стягнень:

1) зауваження; 2) догана; 3) попередження про неповну службу відповідність; 4) звільнення з посади державної служби. Порівняно з чинним законодав-

ством про працю, яке поширювалося на державних службовців з часу формування інституту у 1993 році, перелік стягнень був розширений, з'явилося зауваження, а з ст. 14 Закону України «Про державну службу» (1993 року) залишилося попередження про неповну службу відповідність. На відміну від попередньої редакції закону, серед видів дисциплінарних стягнень не згадано суворої догани. Цілковито обґрунтованою є позиція законодавця про те, що звільнення з посади є винятковим видом дисциплінарного стягнення, яке може бути застосоване за конкретно передбачені види дисциплінарних проступків. Проте варто розрізняти звільнення як дисциплінарне стягнення від звільнення як одного зі способів припинення державної служби, оскільки вони мають різні правові наслідки.

У новому Законі визначено окремі стадії дисциплінарного провадження, яке характеризується відповідним суб'єктивним складом, строками, доказами та рішеннями. У вітчизняній юридичній літературі вже висловлено деякі думки щодо дисциплінарного провадження, зокрема пропонують виокремити такі стадії: підготовку та вручення детального письмового повідомлення порушникові про претензії до нього з боку роботодавця; проведення слухань службовою комісією (своєчасне вручення порушникові письмового запрошення, участь у слуханні представника профспілки чи іншого представника, надання державному службовцю можливості для самозахисту і, якщо треба проведення додаткового службового розслідування у зв'язку з нововиявленими фактами, складання протоколу засідання службової комісії тощо); оголошення розпорядження про спосіб службового впливу, про завдану державному органу шкоду, строк усунення порушення, спосіб та термін впливу на порушника, наслідки повторного порушення та строк оскарження рішення керівника державної служби) [17, с. 19].

У ст. 68 Закону визначено дві категорії суб'єктів, які забезпечують дисциплінарне провадження: уповноважені ініціювати таке провадження і уповноважені накладати (застосовувати) дисциплінарні стягнення. У чинному законодавстві також згадано про осіб, які вправі ініціювати застосування дисциплінарної відповідальності, наприклад, у частині шостій ст. 31 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» передбачено, що голова державної адміністрації має право порушувати перед міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади вмотивовані питання про відповідність займаній посаді керівників їх територіальних органів, на підставі чого міністерство, інший центральний орган виконавчої влади повинен у місячний термін прийняти рішення та дати обґрунтовану відповідь [18].

У новому Законі визначено, що суб'єктом, уповноваженим ініціювати дисциплінарне провадження, є суб'єкт призначення, а в частині третій ст. 63 Закону уточнено, що право вносити клопотання керівнику державної служби про притягнення до дисциплінарної відповідальності має безпосередній керівник державного службовця. Серед суб'єктів, які мають попередньо визначити ступінь вини, характер і тяжкість вчиненого дисциплінарного проступку державного службовця, названо Дисциплінарну комісію з розгляду дисциплінарної справи (далі – дисциплінарна комісія). Дисциплінарна комісія є новим учасником дисциплінарного провадження, хоча законодавству багатьох європейських країн такий суб'єкт відомий, відмінною може бути лише його назва, наприклад, дисциплінарний комітет, комісія, рада [19, с. 126–127]. Спосіб її формування і порядок виконання повноважень передбачені у ст. 69 Закону. Члени дисциплінарної комісії реалізують свої повноваження на громадських засадах. Результатом розгляду дисциплінарної комісії є пропозиція або подання, які є рекомендаційними

для суб'єкта призначення. Однак при застосуванні окремих видів дисциплінарних стягнень обов'язковою умовою є залучення до розгляду дисциплінарної справи дисциплінарної комісії. У Законі передбачено окремий порядок застосування дисциплінарної відповідальності для державних службовців категорії «А», що пов'язано із зайняттям відповідального становища і наявності корупційних ризиків у їхній діяльності.

Окремим етапом дисциплінарного провадження є проведення службового розслідування. Оскільки у частині першій ст. 71 Закону використано словосполучення «може проводитися», то цей етап є факультативним. Щодо прийняття рішення про відсторонення від виконання посадових обов'язків у ст. 72 також використано словосполучення «може бути». Таке рішення приймає відповідний керівник державної служби або суб'єкт призначення, що допускає адміністративний розсуд. Закон не регулює процедури проведення службового розслідування, а також не містить положень щодо способу її врегулювання, внаслідок чого можуть виникнути певні проблеми при проведенні процедури.

У ст. 75–79 Закону закріплені права державного службовця щодо надання пояснень державного службовця, права на ознайомлення з матеріалами дисциплінарної справи, отримання копії наказу (розпорядження) про накладення на державного службовця дисциплінарного стягнення, що має особливе значення у разі оскарження такого рішення в адміністративному чи судовому порядку. Фактично, йдеться про застосування у дисциплінарному провадженні принципу змагальності, що відповідає положенню Рекомендації №R (2000) 6 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам Ради Європи про статус публічних службовців у Європі [16]. Відповідає європейським стандартам і положення щодо можливості користуватися правовою допомогою адвоката або іншого уповноваженого ним представника.

У ст. 74 Закону передбачено, що стягнення застосовують не пізніше шести місяців з дня виявлення дисциплінарного проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування у відпустці. Законодавець встановив річний строк давності для застосування дисциплінарних стягнень до державного службовця. Позитивно, що у Законі визначено мінімальний строк дії дисциплінарного стягнення, на відміну від чинного нині законодавства. Згідно із частиною другою ст. 79 Закону дисциплінарне стягнення, за існування необхідних умов, може бути знято достроково, але не раніше ніж через шість місяців від дня накладення дисциплінарного стягнення.

Аналіз положень Закону щодо застосування дисциплінарної відповідальності дає можливість розмежувати такі категорії, як «дисциплінарну процедуру» і «дисциплінарне провадження». Дисциплінарна процедура – це порядок застосування дисциплінарних стягнень відповідно до норми Закону. Дисциплінарне провадження – це послідовно вчинювані уповноваженим суб'єктом процедурні дії, спрямовані на виявлення дисциплінарного проступку, перевірки та оцінювання доказів у дисциплінарній справі і прийняття та виконання рішення про застосування дисциплінарного стягнення.

Закріплення дисциплінарної процедури у Законі має сприяти дієвості і прозорості механізму застосування дисциплінарних стягнень до винних державних службовців, оскільки дисциплінарну відповідальність до державних службовців застосовують частіше від інших видів юридичної відповідальності. З цього приводу О. В. Кузьменко і Т. О. Гуржій слушно наголосили, що дисциплінарна відповідальність значно переважає кримінальну, цивільну та інші види юридичної відповідальності як за своїми масштабами, так і за частотою реалізації [20, с. 342].

Треба також погодитися з позицію науковців про те, що застосування дисциплінарної відповідальності до державних службовців можливе за наявності фактичної, юридичної та процесуальної підстав [21, с. 166]. Однак ці підстави мають бути законодавчо визначені, аби не допустити «двозначності» у розумінні таких правових категорій, як «дисциплінарний проступок», «дисциплінарне стягнення», «строки застосування дисциплінарного стягнення».

Відтак можна стверджувати, що Закон України «Про державну службу» (2015 року) врахував основні європейські стандарти у регулюванні дисциплінарної відповідальності державних службовців. Закон має стати базовим для державної служби, відповідними до нього мають бути приведені інші законодавчі акти. Залишається також сподіватися, що ця редакція Закону не повторить долю однойменного закону (від 17 листопада 2011 року) і набуде дійсно чинності з 1 травня цього року.

Список використаної літератури

1. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. *Іншин М. І.* Проблеми правового регулювання праці державних службовців України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук 12.00.05 / М. І. Іншин. – К., 2005. – 40 с.
3. Про державну службу : Закон України від 16 грудня 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/3723-12>
4. Про державну службу : Закон України від 17 листопада 2011 р./go/4050-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. *Горницький А. А.* Государственная дисциплина / А. А. Горницький. – К. : Изд-во полит. лит-ры Украины, 1989.
6. *Коломієць Т. О.* Адміністративне право України. Академічний курс : підручник / Т. О. Коломієць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
7. *Стеценко С. Г.* Адміністративне право України : навч. посібник / С. Г. Стеценко. – Вид. 3-тє, перероб. та доп. – К. : Атіка, 2011. – 624 с.
8. Государственная служба: теория и организация : курс лекций. – Ростов-на-Дону, 1998. – 640 с.
9. *Хавронюк М.* Дисциплінарні правопорушення і дисциплінарна відповідальність / М. Хавронюк. – К. : Атіка, 2003. – 240 с.
10. Административное право Российской Федерации : учебн. / под ред.: А. П. Алехина, А. А. Кармолицкого, Ю. М. Козлова. – М. : Изда-во «Зерцало», 2008. – 680 с.
11. *Щербина В. І.* Дисциплінарна відповідальність державних службовців органів внутрішніх справ: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.05. / В. І. Щербина. – Х., 1998. – 22 с.
12. *Неумивайченко Н.* Правила поведінки державних службовців / Н. Неумивайченко // Право України. – 2001. – № 2. – С. 80–83.
13. *Нечитайленко А. О.* Особливості інституту юридичної відповідальності державних службовців / А. Нечитайленко // Державна служба і громадянин: реалізація конституційних прав, свобод та обов'язків : наук. зб. за заг. ред. Г. І. Мостового та ін. – Х., 2000. – С. 54–58.
14. *Гавриленко Д. А.* Государственная дисциплина: сущность, функции, значение / Д. А. Гавриленко ; за ред. А. П. Шергина. – Минск. : Наука и техника, 1988. – 328 с.
15. *Картузова І. О.* Дисциплінарна відповідальність державних службовців : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидат. юрид. наук / І. О. Картузова. – Одеса, 1999. – 19 с.

16. Додаток до Рекомендації №R (2000) 6 Комітету Міністрів Ради Європи про статус публічних службовців у Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.soe.int/ViewDoc.asp?id=340693&Site=CM>
17. Христинко В. А. Організаційно-правові засади припинення державної служби служби : автореф дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. 12.00.07. / В. А. Христинко. – К., 2013. – 19 с.
18. Про місцеві державні адміністрації : Закон України [від 9 квітня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
19. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. – К. : Конус-Ю, 2007. – 735 с.
20. Кузьменко О. В. Адміністративно-процесуальне право України : підручник / Кузьменко О. В., Гурій Т. О. ; за ред. О. В. Кузьменко. – К. : Атіка, 2007. – 416 с.
21. Корнута Л. М. Характеристика видів дисциплінарних стягнень, що застосовуються до державних службовців в Україні, та визначення напрямів їх удосконалення / Л. М. Корнута // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2014. – С. 162–167. – (Серія «Право»; вип. 25).

References

1. On State Service (2015, December 10). *Verhovna Rada of Ukraine, the Law of 10.12.2015 Vidomosti (VVR), (2016). 4*, Article 43. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Inshin, M. I. (2004). *Problems of State Employees of Ukraine Legal Regulation. Thesis for a doctor's degree by specialty 12.00.05. – labor law: social guarantee law.* – National University of Internal Affairs. Ukraine. Kharkiv, 40.
3. On State Service. (1993, December, 16). *Verhovna Rada of Ukraine, the Law of 16.12.1993. number 37-23-XII*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/go/3723-12>.
4. On State Service (2011, November 17). *Verhovna Rada of Ukraine the Law of 17.11.11*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Hornytskyy, A. A. (1989). *Hosudarstvennaya dystsyphyna*. Kyiv: Yzd-vo polyt. lyt-ry Ukrainy.
6. Kolomojets', T. O. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyy kurs: pidruchnyk*. K.: Yurinkom Inter, 576.
7. Stetsenko, S. H. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy: navchal'nyy posibnyk.* – Vyd. 3-tye, pererob. ta dop. Kyiv: Atika, 624.
8. *Hosudarstvennaya sluzhba: teoryya y orhanyzatsyya: Kurs lektsyy.* (1998). Pod red.: Ohotskiy, Ye. & VIgnatova, V.G. Rostov-na-Donu, 640.
9. Khavronyuk, M. I., (2003). *Dystsyplinarni pravoporushennya i dystsyplinarna vidpovidal'nist'*. Kyiv: Atika, 240.
10. *Admynystratyvnoe pravo Rossyyskoy Federatsyy: uchebn.* (2008). Pod red.: A. P. Alekhyna, A. A. Karmolytskoho & Yu. M. Kozlova. Moskva: Yzda-vo «Zertsalo», 680.
11. Scherbina, V. I. (1997). *State employees disciplinary amenability of home affairs bodies. Thesis for a candidate degree by specialty 12.00.05. – labor law: social guarantee law.* – National University of Internal Affairs. Ukraine. Kharkiv, 22.
12. Neumyvaychenko, N. (2001). Pravylo povedinky derzhavnykh. *Pravo Ukrainy*, 2, 80–83.
13. Nechytaylenko, A. O. (2000). Osoblyvosti instytutu yurydychnoyi vidpovidal'nosti derzhavnykh sluzhbovtziv. *Nauk. zb. za zah.red. H. I., Mostovoho ta in. Derzhavna sluzhba i hromadyanyn: realizatsiya konstytutsiynykh prav, svobod ta obov'yazkiv*: Kharkiv, 54–58.
14. Havrylenko, D. A. (1988). *Hosudarstvennaya dystsyphyna: sushchnost', funktsyy, znachenye.* Za red. A. P. Sherhyna. Mn.: Nauka y tekhnika, 328.
15. Kartuzova, I. O. (1999). *Disciplinary responsibility of public officials: Thesis for a candidate degree by specialty 12.00.07 – administrative law and administrative procedure; financial law; information law.* – Kyiv, 19.

16. Appendix to Recommendation No.R (2000) 6 of the Committee of Ministers to member states on the status of public officials in Europe. Retrieved from <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=340693&Site=CM>
17. Khristenko, V. A. (2013). *Institution framework termination of civil service. Thesis for a candidate degree by specialty 12.00.07 – administrative law and administrative procedure; financial law; information law.* – Kyiv, 19.
18. On Local State Administrations (1999 p. April 9). *Verhovna Rada of Ukraine, the Law of 09.04.1999, number 586-XIV* Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua>
19. Yanyuk, N. V. (2007) Poryadok prytyagnenya do dyzcyplinarnoi vidpovidalnosti. *Publichna sluzhba. Zarubizhnyy dosvid ta propozytsiyi dlya Ukrainy* [zah. red. V. P. Tymoshchuka & A.M. Shkolyka]. Kyiv: Konus-Yu, 125–128, (735).
20. Kuz'menko, O. V., Hurzhiy T. O. (2007). *Administratyvno-protsesual'ne pravo Ukrainy: pidruchnyk.* [Za red. O. V. Kuz'menko]. Kyiv: Atika, 416.
21. Kornuta, L. M. (2013). Description of types of disciplinary penalties which are used to civil servants in Ukraine and determination of directions of their improvement. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya «Pravo».* (2014). *Vyp.25*, 162–167.

*Стаття: надійшла до редакції 31.03.2016
прийнята до друку 20.04.2016*

THE DISCIPLINARY RESPONSIBILITY OF PUBLIC OFFICIALS ACCORDING TO THE LAW OF UKRAINE «ON STATE SERVICE» (2015): LEGAL ANALYSIS

N. Yanyuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
Universytetska Str., 1, UA – 79000, Lviv, Ukraine,
e-mail: n.yanyuk@gmail.com*

Today a special attention is paid to the discipline in the activity of public officials, analysis of the main provisions on the discipline in the activity of public officials and legal requirements for their activities. As one of the main problems of the state apparatus is breaking a law, violation of prohibitions and restrictions in the field of prevention of corruption.

The article deals with theoretical and practical issues of disciplinary responsibility of public officials in Ukraine and analyzes some features of development of public service, a critical analysis of the existing legislation for state service is made, identified the shortcomings in the Law of Ukraine «On State Service» 1993.

The disciplinary responsibility of public officials is a type of legal liability in administrative law. It is found social and legal mechanism of formation of legal liability of public officials. The grounds for the disciplinary responsibility of public officials are violations of official discipline, violations of restrictions and prohibitions, abuse of official ethics.

The new Law of Ukraine "On State Service" (2015) defined grounds for the disciplinary responsibility of public officials, types of disciplinary sanctions, the stages of disciplinary proceeding. The new Law determines the definition of the concept of disciplinary offence, sanctions and procedural grounds for their application. The new Law implemented certain provisions of Recommendation №R (2000) of Committee of Ministers of the Council of Europe on the status of public officials in Europe.

Failure by public officials to fulfil their duties, whether intentionally or through negligence on their part, may lead to the institution of disciplinary proceeding. In this case, the disciplinary

proceedings must be adversarial and the official concerned should be entitled to be assisted by a representative of their choice. Disciplinary action must be lawfully established.

Particular attention is paid to the importance of a new understanding of the content and structure of disciplinary responsibility of public officials as an institution of administrative law, rather than labor law. In the article the distinctions between «disciplinary proceedings» and «disciplinary procedures» are formulated.

It is concluded that the provisions on disciplinary responsibility and disciplinary proceedings in the new Law of Ukraine «On State Service» generally meet European standards, but still exist some issues that need further regulation.

Keywords: discipline, disciplinary case, disciplinary penalties, disciplinary proceeding, procedure.